

Srebreničke žrtve "nisu poginule u borbama" - tvrdi svedok

Author: [Rachel Irwin](#)

"Svi ti ljudi su ubijeni u isto vreme, na isti način", rekao je na suđenju Mladiću bivši haški istražitelj.

Bivši istražitelj kancelarije tužioca izjavio je pred Tribunalom kako posmrtni ostaci, koji su ekshumirani iz masovne grobnice nakon srebreničkog masakra 1995. godine, pokazuju da žrtve nisu poginule u borbama.

Svedok optužbe Din Mening (Dean Manning), koji je u periodu od 1998. do 2004. radio kao istražitelj Tribunala, dao je svoj iskaz ove sedmice na suđenju vojnom komandantu bosansko-hercegovačkih Srba, Ratku Mladiću.

Mladić se tereti za planiranje i nadziranje srebreničkog masakra, u kojem su snage bosansko-hercegovačkih Srba – nakon što su 11. jula 1995. zauzele tu enklavu – ubile preko 7,000 bošnjačkih muškaraca i dečaka.

Optužnica ima ukupno 11 tačaka, a Mladiću se u njoj pripisuje odgovornost za zločine genocida, progona, istrebljenja, ubijanja i prisilnog raseljavanja, kojima je "doprineo ostvarenju cilja – trajnog uklanjanja bosansko-hercegovačkih Muslimana i bosansko-hercegovačkih Hrvata sa teritorije na koju su pravo polagali bosansko-hercegovački Srbi".

Obrana je prethodno tvrdila da su osobe čiji su ostaci pronađeni u masovnim grobnicama poginule u borbi, odnosno da nisu zajedno pogubljene u sklopu masakra.

Svedok je pred sudom rekao kako je "deo procesa ekshumacije bilo i to da se utvrdi kako su ti ljudi poginuli".

"Dokazi kojima raspolažemo, pogotovo oni iz 'primarnih' grobnica, pokazuju da ti ljudi nisu poginuli u borbi. Oni nisu bili pokupljeni i smešteni u sanitarnu masovnu grobnicu – oni su pogubljeni i smešteni u masovne grobnice u pokušaju da se sakriju leševi", kazao je Mening.

Svedok je rekao da se bavio "primarnim" grobnicama – mestima na kojima su tela prvobitno bila pokopana – kao i "sekundarnim" grobnicama, u koje su tela kasnije bila preseljena, navodno u sklopu operacije zataškavanja.

Usled tog naknadnog seljenja ostataka, većina grobnica su bile "poremećene", pošto su tela u njima bila "podeljena – deo u jednoj grobnici, deo u drugoj, a zapravo deo i u trećoj", kazao je svedok.

"To je značilo da je ono što ste mislili da predstavlja većinu leševa bilo u jednoj grobnici, a deo onoga što predstavlja većinu leševa u drugoj", objasnio je on.

Mening je potom opisao jednu "primarnu neporemećenu" grobnicu u Cerskoj, gde je bilo pokopano oko 150 tela.

"Postoje dokazi da su oni bili streljani na toj lokaciji, da su pali pokraj puta i da su bili prikriveni na toj lokaciji", kazao je on. "Nisu svi ljudi bili vezani, ali su oni koji nisu bili vezani bili u istom stanju kao i oni koji su vezani. Smatram da dokazi pokazuju da su svi ti ljudi bili ubijeni u isto vreme, na isti način."

Osim toga, rekao je on, da su kojim slučajem tela bila "pokupljena sa bojišta, to biste mogli da registrujete, jer bi se odrazilo na način na koji bi bili položeni u grob".

Objašnjavajući zbog čega bi to bilo očigledno, on je rekao: "Ukoliko telo pokupite mašinom, pokupićete i jedan sloj tla, i lišća, i peska, i prljavštine, i bilo čega drugog na čemu je telo ležalo; a ako stavite to telo u jamu ili grob . . . videćete nekoliko slojeva tela, a između njih nekoliko slojeva zemlje."

Mening je rekao kako su gotovo sve masovne grobnice koje je video, pogotovo one primarne, u tom pogledu bile "dosledne".

"Za masovnu grobnicu Kozluk – imamo dokaze da su ih naterali da kleče na razbijenom staklu pokraj septičke jame. Mnogi od njih, koji su bili vezani i sa povezom preko očiju, streljani su na tom mestu, nakon čega su se skotrljali i bili zatrpani zemljom", kazao je on.

Svedok je rekao da nisu sva tela bila vezana i sa povezom preko očiju, ali da je "ponovo postojala doslednost u tom pogledu".

On je rekao kako ne postoji nikakav nagoveštaj toga da su tela bila prikupljena sa različitih lokacija.

"Na gubilištu u skladištu u selu Kravica, kada su [leševi] bili odnošeni u primarnu grobnicu, na njima se videlo da su ubijeni u skladištu", kazao je on. "Delovi skladišta, mašine, slama – dokazi koji su te leševe pratili od skladišta do primarne masovne grobnice i do sekundarne masovne grobnice."

Kao istraživači, kazao je Mening, "mi smo tragali za indicijama da su ti ljudi pobijeni u borbi, a ono što smo videli je to da su bili zarobljeni, pogubljeni i pokopani".

Tokom unakrsnog ispitivanja, Mladićev branilac Dragan Ivetić upitao je svedoka da li je na bilo koji način sudelovao u "izradi, pripremi ili reviziji" optužnica protiv okrivljenog ili ostalih osoba koje se terete za zločine povezane sa Srebrenicom.

Mening je odgovorio da se ne smatra zaslužnim za Mladićevu optužnicu, ali da je gotovo četiri godine bio deo tima istražitelja koji su se bavili Srebrenicom.

"Verujem da smo u tom razdoblju izmenili optužnice protiv izvesnog broja pojedinaca. Kao član tima, bio sam deo tog procesa . . . obezbeđivanja informacija ili pregledanja materijala kako bih obezbedio da bude u skladu sa našim saznanjima", kazao je on. "Da, bio sam deo tog procesa, [ali] ne mogu da se setim konkretnih stvari."

Ivetić je svedoka pitao da li mu je na bilo koji način u "ličnom interesu" da vidi kako optuženici bivaju osuđeni po optužnicama čijoj je reviziji on doprineo.

Mening je na to odgovorio: "Ja sam u Tribunal došao, jer sam želeo da učestvujem u istrazi ratnih zločina . . . Sudelovao sam i bilo mi je u interesu da vidim kako se te istrage privode kraju, što se dešava u ovoj sudnici."

Ivetić je nastavio da insistira na tom pitanju, rekavši: "Razumem da ste bili istražitelj – ali, da li mislite da je u Vašem ličnom interesu bilo da, kao svedok, vidite kako se te optužnice, u čijem ste sastavljanju i menjanju vi pomagali, postepeno ostvaruju osudama osoba po tim istim [optužnicama]?"

"Ne mislim da je to u mom slučaju tačno", kazao je Mening. "Izlažem svoje dokaze i svoje podatke i svoja saznanja pred sudom, u nadi da će se ishod zasnivati na onome što je bilo izneto na sudu. Ne mislim da je tačno reći da imam nekakav lični interes mimo svog posla ili toga što sam svedok u ovom sudu."

Suđenje se nastavlja naredne sedmice.

Rachel Irwin izveštava za IWPR iz Haga.

Location: Bosnia and Herzegovina

Topic: Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Focus: ICTY - Ratko Mladić Trial

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srebreni%C4%8Dke-%C5%BERTve-nisu-poginule-u-borbama-%E2%80%93-tvr-di-svedok>